

Sygn. VPa 141/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Leżańska

Sędziowie: SSR del. Urszula Sipińska-Sęk (spr.), SSO Paweł Hochman

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) w R.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego (...) w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy

z dnia 9 czerwca 2011r.

sygn. IV P 112/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala i nie obciąża powoda J. S. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu,

2. nie obciąża powoda J. S. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego (...) w R. za postępowanie apelacyjne i kasacyjne.

Sygn. akt V Pa 141/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 czerwca 2011 roku sygn. akt IV P 112/11 Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Bełchatowie zasądził od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w B. na rzecz powoda J. S. tytułem odszkodowania kwotę 12.361,60 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty, kwotę 1800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bełchatowie kwotę 619 złotych tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Powód J. S. jest pracownikiem pozwanego od 1 lipca 1985 roku do chwili obecnej.

W 2005 roku powód J. S. zawarł ze Skarbem Państwa umowę nieodpłatnego zbycia akcji nr (...)

W dniu 11 listopada 2010 roku Komisja Weryfikacyjna rozpatrzyła wniosek powoda i uznała, iż powód w okresie zatrudnienia pracował na stanowiskach
w okresie od:

- 1 lipca 1985 roku do 23 kwietnia 1987 roku stale przez 467 dniówki jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale wykonujący prace elektryczne;

-20 listopada 1988 roku do 23 stycznia 2007 roku stale przez okres 4.391 dniówek jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale wykonujący prace elektryczne – tj. na stanowiskach wymienionych w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do Rozporządzenia

W dniu 03 grudnia 1998 r. aktem notarialnym Repertorium A nr(...) został dokonany akt komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego Kopalni (...) w R. w spółkę akcyjną Skarbu Państwa. Na mocy aktu komercjalizacji (uprawnionym pracownikom przysługuje prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji Spółki należącej do Skarbu Państwa na zasadach określonych w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 03 kwietnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych (Dz. U. Nr 33, poz.200)

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 1998 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wpisał do rejestru handlowego Kopalnię (...) Spółkę Akcyjną w R..

W związku z komercjalizacją Przedsiębiorstwa Państwowego Kopalnia (...) powstała (...) Spółka Akcyjna. Kapitał zakładowy spółki wynosi 1.145.000.000,- złotych i dzielił się na 114.500.000 akcji imiennych

W dniu 08 lutego 1999 r. została zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a Kopalnią (...) Spółką Akcyjną w R. umowa zlecenia nr (...) na wykonanie czynności technicznych związanych z nieodpłatnym udostępnieniem akcji uprawnionym pracownikom, w której Spółka zobowiązała się między innymi do przyjęcia oświadczeń uprawnionych pracowników w terminie do 22 czerwca 1999 r., sporządzenia ostatecznej listy uprawnionych i powiadomienia Ministra o ich liczbie oraz przyjmowania i rozpatrywania reklamacji dotyczących pominięcia uprawnionego na liście lub sprostowania danych dotyczących okresu zatrudnienia w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym.

W pozwanej Kopalni (...) obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy (...) z dnia 1 września 1992 roku. Pozwana Spółka nie kwalifikowała stanowisk pracy, na których zatrudniony był powód, do stanowisk pracy, na których praca zaliczana była w wymiarze półtora krotnym.

Na skutek właśnie braku kwalifikowania stanowisk powód J. S. został zaliczony do 8 grupy uprawnionych pracowników, wyodrębnionej ze względu na łączny okres zatrudnienia w przedsiębiorstwie państwowym i Spółce.

Protokołem Dodatkowym Nr(...)z dnia 27 października 2006 roku zmieniono obowiązujący w (...) B. Zakładowy Układ Zbiorowy, m.in. w zakresie określania stanowisk i kategorii zaszeregowania pracowników kopalni zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i nierobotniczych. Według nowej regulacji wewnętrznej powód wykonywał pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtora krotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty z dnia 23 grudnia 1994 r (Dz U 1995 Nr2, poz 8)

Z dokonanej w dniu 16 listopada 2006 roku przez strony układu zbiorowego (stronę związkową i pracodawcę) wykładni postanowień zawartych w Protokole Dodatkowym Nr (...) do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy (...)

z dnia 1 września 1992 roku wynika, iż wolą stron przy podpisywaniu przedmiotowego Protokołu, z uwagi na upływ terminów do składania reklamacji, co do okresu zatrudnienia w Spółce, nie było stwarzanie podstaw do weryfikowania uprawnień pracowników do zrealizowanego prawa do nieodpłatnego nabycia akcji (...) S.A.

Przy uwzględnieniu przelicznika 1,5 staż pracy do akcji wynosi ponad 27 lata 04 miesiące i 28 dni. Takie przeliczenie stażu pracy uprawniało powoda do 1903 sztuk akcji.

Uchwała Walnego Zgromadzenia z dnia 37 października 2010 roku określiła, że kwota 238.160.000,- zł została przeznaczona na wypłatę dywidendy

W 2008 rok Kopalnia po raz pierwszy wypłaciła dywidendę w wysokości po 2,08 zł brutto za akcje.

W dniu 1 września 2010 roku została zarejestrowana spółka (...) Spółka Akcyjna połączenia (...) S.A. do Spółki (...) S.A.

W 2010 roku akcje Kopalni (...) S.A. w R. uległy konwersji na akcje (...).

Po konwersji akcji Kopalni (...) S.A. w R., na akcje (...) Spółka Akcyjna powód otrzymał 1211 sztuk natomiast gdyby prawidłowo zakwalifikowane został jęgo miejsce pracy otrzymałby I 703sztuki, (okoliczność niesporna)

Na dzień orzekania wartość akcji (...) na rynku notowań wyniosła 24,90 zł za akcje.

Powyższe okoliczności nie budziły wątpliwości Sądu Rejonowego. Zostały one ustalone o niekwestionowane przez strony dokumenty załączone przez stronę. Dla oceny ilości akcji, które powód by otrzymał miało znaczenie stanowisko pełnomocnika pozwanego zawarte w sprawie, nie kwestionował parytetów przeliczenia akcji na akcje (...).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie na podstawie art. 471 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Sąd Rejonowy wskazał, że uprawnienia pracowników komercjalizowanego przedsiębiorstwa do nieodpłatnego nabycia akcji wynikają z art. 36 ust. 1 ustawy

z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 171 poz. 1397 ze zm.). Z brzmienia tego przepisu wynika, że uprawnionym pracownikom przysługuje prawo do nieodpłatnego nabycia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Natomiast zbycie akcji odbywa się w grupach wyodrębnionych ze względu na okresy zatrudnienia uprawnionych pracowników w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym i Spółce powstałej w wyniku komercjalizacji (art. 36 ust. 4).

Uprawnieni pracownicy mogli skorzystać z prawa do nabycia akcji nieodpłatnie, o ile w ciągu sześciu miesięcy od dnia wpisania spółki do rejestru złożą pisemne oświadczenie o zamiarze nabycia akcji. Nie złożenie oświadczenia w powyższym terminie powodowało utratę prawa do nieodpłatnego nabycia akcji (art. 38 ust. 1 ustawy).

Zasady podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenie liczby akcji przypadających na każdą z tych grup, tryb nabywania akcji przez uprawnionych pracowników zawarte zostało w wydanym z upoważnienia wymienionej ustawy Rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 33, poz. 200). Na podstawie tegoż rozporządzenia uprawnieni pracownicy nabywali akcje Skarbu Państwa w równej liczbie w ramach grupy wyodrębnionej ze względu za łączny okres zatrudnienia w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym i w Spółce powstałej w wyniku komercjalizacji tego przedsiębiorstwa. Zaliczenie uprawnionych pracowników do określonej grupy następuje na podstawie udokumentowanego okresu zatrudnienia, a do komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego i do spółki powstałej w wyniku komercjalizacji należy obowiązek wydania zaświadczeń o okresie zatrudnienia, decydującym o zaliczeniu danego pracownika do odpowiedniej grupy osób uprawnionych pod względem liczby akcji

(2 ust. 2). Ustalenie okresu zatrudniania uprawnionych pracowników dokonywane było przy uwzględnieniu współczynników korygujących, stosowanych do wyliczenia okresów zatrudnianie do celów emerytalnych - 2 ust. 3

rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku a które zostało zastąpione rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 2003 Nr 35 poz. 303.

Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy pogłębieniu szybów i robotach szybowych a art. 37 ust I ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Odpowiedzialność za utratę przez uprawnionego pracownika prawa do akcji, będącą następstwem niewłaściwego wykonania obowiązków przez podmioty, do których należało przeprowadzenie procesu nieodpłatnego zbywania akcji, jest odpowiedzialnością kontraktową, której podstawę prawną stanowi art. 471 kc w zw.

z art. 300 kp (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2004 roku, I PK 291 I 03, OSNP z 2004 roku, nr 23, poz. 397).

Za bezsporną w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy uznał okoliczność, że powód J. S. został zaliczony do 8 grupy wyodrębnionej ze względu na łączny okres zatrudnienia w przedsiębiorstwie państwowym i Spółce. Na osobę uprawnioną, zaliczoną do 8 grupy, przypadają 1353 akcje Spółki. Przy uwzględnieniu przelicznika 1,5 do stażu pracy powód J. S. zostałby zaliczony do 10 grupy uprawnionych pracowników, w której przypadają 1903 akcje na pracownika, po konwersji akcji powodowi przysługiwałoby 1703 sztuki.

Z okoliczności sprawy w ocenie Sądu Rejonowego niewątpliwie wynika, że pozwana Spółka dokonała wadliwego ustalenia okresu zatrudnienia powoda, uprawniającego go do nieodpłatnego nabycia akcji Spółki, bowiem nieprawidłowo określiła charakter pracy górniczej wykonywanej przez powoda i nie zaliczyła w wymiarze półtorakrotnym okresu pracy wykonywanej przez niego do okresu zatrudnienia uprawniającego do nieodpłatnego nabycia akcji mimo, iż zobowiązywały ją do tego obowiązujące wyżej cytowane przepisy. Zasady ustalania tegoż okresu wynikały z norm powszechnie obowiązujących tj. Rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz U Nr 33 poz 200), następnie zmienionym Rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 roku (Dz. U. 2003. Nr 35, poz. 303) i z art. 37 ust I ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku — o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U z 2004 Nr 39 poz. 353 ze zm.). Z powyższych norm jednoznacznie wynika obowiązek, iż przy ustalania okresów zatrudnienia powoda należało przyjąć okres zatrudnienia w wymiarze półtorakrotnym. Prawidłowe - zgodne z prawem ustalenie okresu zatrudniania skutkowałoby przyznaniem, mu 1903 a nie 1353 akcje, po konwersji 1703 i 1211. Po konwersji różnica w należnych powodowi akcjach wynosiła 492 sztuki.

Zachowanie pozwanej spółki zdaniem Sądu Rejonowego należy oceniać jako naruszenie obiektywnego obowiązku uczciwego postępowania, mającego znaczenie

w stosunkach między pracownikiem a pracodawcą z uwagi na dysproporcje ich pozycji w stosunkach pracowniczych. Posiadając wiedzę o przysługującym pracownikowi prawie pracodawca nie może, czynić nadużycia swojej pozycji.

Dokonując oceny wartości należnego powodowi odszkodowania z tytułu zaniżonej ilości akcji należy stwierdzić, że jego wysokość w obecnej sytuacji zmieniła, co nie pozostaje bez wpływu na wartość odszkodowania za zaniżaną ilość akcji.

Dokonana konsolidacja polegająca na połączenie grupy kapitałowej spowodowała przeliczenie posiadanych przez pracowników akcji, której pełnomocnik pozwanego w sposób merytoryczny nie zakwestionował. Takie stanowisko profesjonalnego pełnomocnika pozwanego spowodowało, że wyliczenie współczynnika korygującego ilość akcji zostało oparte na wylicznieniu dokonanym przez pełnomocnika powoda, dając w ostatecznym rozrachunku 1703 sztuki akcji przy wyliczeniu dokonanym przez pozwanego, że powód otrzymałby pakiet akcji przewidziany dla 10 grupy osób uprawnionych do ich nabycia. Po odliczeniu należnej ilości akcji od ilości otrzymanej powodowi należało się 492 sztuk więcej akcji grupy kapitałowej. Powyższe akcje nie mają jednolitej wartości i są w ogólnym obiegu giełdowym, której powód, żąda ustalenie w oparciu o kurs giełdowy z dnia dokonania konwersji. Ponieważ w dniu zamiany akcji

cena ta sięgała 22,80 i była niższa od wartości akcji z dnia orzekania, który wyniósł 24.90 zł, należało w ocenie Sądu Rejonowego zastosować stawkę wartości akcji żądanej przez pełnomocnika powoda, co daje kwotę 11.217,- zł.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Rejonowy powołał treść art. 347 ksh zgodnie, z którym akcjonariusze mają prawo do udział w zysku wskazanym w sprawozdaniu finansowych wydanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez walne zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom (1). Wielkość kwoty przeznaczonej przez Walne Zgromadzenie spółki na wypłatę dywidendy została określona na kwotę 238.160.000,- zł, co przy wydaniu 114.500.000 sztuk akcji daje kwotę 2.08 zł przypadającej na I sztukę akcji.

Prawo do udziału w zysku jest bezwzględny prawem majątkowym akcjonariusza, którego nie można pozbawić ani statut ani uchwała walnego zgromadzenia. Warunkiem realizacji prawa do dywidendy jest, więc wskazanie zysku przez spółkę, która to okoliczność przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości. Udział akcjonariusza w zysku (dywidenda) jakiej akcja (prawo do akcji) przynosi zgodnie z ze swym społeczno- gospodarczym przeznaczeniem jest pożytkiem w rozumieniu art. 54 kc, którego pozwany wobec nieprawidłowego wyliczenia stażu pracy pozbawił powoda.

W przedmiotowej sprawie istotne znaczenie ma ustalenie, w jakim zakresie pozwany ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa działania względnie zaniechania.

Według art. 361 kc zobowiązany ponosi odszkodowanie tylko za normalne działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Normalnym następstwem braku prawidłowej kwalifikacji stanowiska pracy powoda było przyznanie o 550 sztuk akcji mniej. Normalnym, więc następstwem tego działania jest pozbawienie powoda zysku — dywidendy za 2008 roku od utraconej ilości akcji, tym bardziej, że do chwili obecnej posiadała wcześniej przyznane akcje i ich nie pozbył się. Powód mógł, więc oczekiwać uzyskania dywidendy za utracone akcje. Nabycie akcji powoduje po stronie nabywcy nabycie praw i obowiązków względem spółki akcyjnej. Obok praw i obowiązków typu korporacyjnego powstają także prawa o charakterze czysto majątkowym. Takim prawem jest prawo do dywidendy. Prawo to nie jest, więc uzależnione od możliwości udziału w walnym zgromadzeniu, a fakt, że nabywca nie złożył akcji w spółce na tydzień przed data walnego zgromadzenia, na który dokonano podziału zysku nie pozbawia go prawa do dywidendy - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2005 roku w sprawie I CK 162/05. Oznacza to, więc możliwość dochodzenia odszkodowania wynikającego z utraty prawa do dywidendy. Między utratą przez prawa do akcji a utratą dywidendy występuje tym samym normalny (adekwatny) związek przyczynowy.

W prawie pracy instytucja przedawnienia została uregulowana w Kodeksie Pracy w art. 291. Zgodnie z treścią i tegoż przepisu roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Kodeks pracy uregulował instytucję przedawnienia w miarę kompleksowo, obejmując nią zarówno roszczenia majątkowe, jak i niemajątkowe, wynikające przy tym ze wszystkich stosunków pracy, bez względu na źródło ich powstania. Regulacja Kodeksu pracy, w omawianym zakresie, w dużej mierze zbliżona jest do unormowań zawartych w Kodeksie Cywilnym (por. art. 117-i 25 kc), a nawet w sprawach dotyczących przedawnienia roszczeń pracodawcy przeciwko pracownikowi

o naprawienie szkody wyrządzonej w sposób umyślny - odwołuje się wprost do tych ostatnich przepisów (por. art. 291 3 kp). Ma to praktyczne znaczenie, gdyż

w sprawach o roszczenia ze stosunku pracy pozwala na wykorzystywanie dorobku orzecznictwa sądowego, ukształtowanego na tle przepisów Kodeksu cywilnego

i umożliwia odpowiednie stosowanie rozwiązań tego kodeksu na podstawie przepisu art. 300 kp.

Pojęcie „sprawy z zakresu prawa pracy” jest przedmiotowo szersze od pojęcia „sprawy ze stosunku pracy”, obejmuje ono, bowiem również sprawy związane ze stosunkiem pracy, ale niebędące roszczeniem ze stosunku pracy. Przedmiotowa sprawa należy, więc w ocenie Sądu Rejonowego zakwalifikować jako sprawę ze stosunku pracy.

Z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, ulegają przedawnieniu roszczenia ze stosunku pracy. Przepis ten nie wymienia roszczeń związanych ze stosunkiem pracy, do których należą roszczenia zgłoszone przez powoda - art., 291 §1 kp. Za stosowaniem ogólnych zasad przedawnienie opowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 stycznia 2009 roku wydanym w sprawie II PK 145/09 opublikowanym w OSNCP 2010 I 5/16 Poz 187, wychodząc z założenia, że roszczenia związane z utratą prawa do nieodpłatnego nabycia akcji są (w znaczeniu procesowym) sprawami z zakresu prawa pracy w rozumieniu art. 476 1 pkt 1 kpc, ale jako sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy (wyrok Sadu Najwyższego

z dnia 6 sierpnia 1998 roku II 24/88 OSNAPiUS 1999 nr 17 poz 545, OSP 2000 nr 2 poz 312 z glosą J Broła Glosa 20000 nr I s 16 z glosa M Przychodzkiego oraz Uchwała z dnia 28 kwietnia 2004 roku, I CZP 2005 nr 6 poz 105). Nie można jednak w ocenie sądu przyjąć, że obowiązki pracodawcy dotyczące procedury nieodpłatnego udostępnienia akcji były objęte treścią stosunku pracy, a tym samym, aby roszczenia wywodzone z naruszenia tych obowiązku były roszczeniami ze stosunku pracy

(w znaczeniu materiaolnoprawnym). Podstawą, więc tych roszczeń stanowią przepisy prawa cywilnego (por. Uchwała Sadu najwyższego z dnia 26 lipca 1974 roku., IIPZP 22174, OSNCP 1975, nr 2 poz. 23 z dnia 26 czerwca 2003 roku I PZP 22/02. OSNAPIU2003, nr 21, poz 511 oraz wyrok z dnia 5 maja 1999 r., I PKN 7/99 OSNAPIUS 2000, nr 13 poz.514). Z tych też powodów podlegają one terminom przedawnienia roszczeń majątkowych wskazanym w kodeksie cywilnym (W zakresie odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązanie podlegaj 10 letniemu terminowi przedawnienia wynikającemu z art. 118w związku z art. 471 kc.)

Zgodnie z treścią art. 118 kc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Zdaniem Sądu Rejonowego, do roszczenia zgłoszonego przez powoda ma zastosowanie 10- letni okres przedawnienia. Takie stanowisko prezentuje także Sąd Najwyższy w wyżej wskazanych orzeczeniach, które Sąd Rejonowy podzielił.

Mając na uwadze powyższe rozważania i powołane w nich przepisy, Sąd zasądził na rzecz powoda J. S. od pozwanego (...) S.A. Oddział (...) B. w R. tytułem odszkodowania, kwotę 11.217 zł, wnioskowaną w pozwie, odpowiadającą wartości utraconych przez powoda akcji Spółki.

Dokonując oceny materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że żądanie powoda dotyczące utraconych korzyści

w postaci niewypłaconej dywidendy należy uznać za zasadne, bowiem powód

w sposób rozsądny i odpowiednim prawdopodobieństwem wykazał, że zarówno w dacie wypłaty dywidendy do chwili obecnej jest ich posiadaczem całego pakietu przyznanych mu przez spółkę akcji, co ma znaczenie do prawa do dywidendy. Szkoda w postaci utraconych korzyści ma zawsze charakter hipotetyczny i do końca nieweryfikalny i musi, co najmniej przez poszkodowanego być wykazana z dużym (patrz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 roku I PZP 10/08 OSNP 2009/9-10/112; Biul. S.N. 2008/10/23) W ocenie sądu wskazując, że jest posiadaczem przyznanych akcji należy przypuszczać, z dużym prawdopodobieństwem, że posiadałby również akcji, których mu nie przyznano.

Mając powyższe na uwadze sąd doszedł do przekonania, że powodowi należy się kwota odszkodowania za utracone akcje w kwocie 11.217,- zł. Natomiast, co do odpowiedzialności pozwanego za utracone przez poszkodowanego korzyści, które są konsekwencją zaniżonej ilości akcji wartość odszkodowania zamyka się kwotą 1.144 zł (550 sztuki x 2.08 zł). W niniejszej sprawie sąd zasądził pełną kwotę odszkodowania za niewypłaconą powodowi dywidendę mając za podstawę art. 361 § 2 kc w związku z art. 21 ust 1 pkt 3 b ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Wyrok Sądu Najwyższego wydany w dniu 6 lutego 2009 roku w sprawie li PK 50/08 opublikowanego w OSNP 2010/15/16/180).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, ustalając ich wysokość na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 98 kpc nakazując pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 619,- złotych tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, odpowiadającą opłacie od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić.

Wyrok Sądu Rejonowego w całości zaskarżył apelacją pozwany zarzucając mu naruszenie prawa materialnego:

1. art. 6 kc i art. 471 kc poprzez ich błędną ich wykładnię i przyjęcie, że powód wykazał wysokość rzeczywiście poniesionej szkody oraz poprzez uznanie, że powód wykazał, iż wartość jednej akcji pozwanego wynosi kwotę 22,80 zł;
2. art. 118 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie;
3. art. 291 kp poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że 3 – letni termin przedawnienia z tego przepisu nie odnosi się do roszczeń odszkodowawczych związanych z nieodpłatnym zbyciem akcji;
4. poprzez błędną wykładnię art. 347 k.s.h. w związku z art. 348 § 2 k.s.h. poprzez przyjęcie, że powód byłby na pewno uprawniony do dywidendy również od nie przyznanej ilości akcji;
5. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

W konkluzji pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa w zaskarżonej części, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wniósł o jej oddalenia oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. oddalił apelację pozwanego i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

W pisemnych motywach powyższego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy, aprobując stanowisko zajęte przez Sąd I instancji wskazał, iż ustalenia dokonane przez ten sąd są prawidłowe i dają podstawę do rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy. Ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zaakceptował i przyjął za własny na potrzeby rozpoznania apelacji. Również zaakceptował rozważania prawne Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany nie kwestionował, iż jego odpowiedzialność wobec powoda za utratę prawa do akcji, będąca następstwem niewłaściwego wykonania obowiązków w zakresie przeprowadzenia procesu nieodpłatnego zbywania akcji, jest odpowiedzialnością kontraktową, której podstawę prawną stanowi art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p. Za prawidłowe uznał więc stanowisko Sądu Rejonowego, że także do przedawnienia roszczenia powoda należy stosować przepisy ogólne kodeksu cywilnego zawarte w art. 117-125 kc.

Konstatacji tej nie zmieniała okoliczność, iż sprawy z powództwa pracownika (byłego pracownika) przeciwko Skarbowi Państwa lub pracodawcy (byłemu pracodawcy) związane z utratą prawa do nieodpłatnego nabycia akcji są sprawami z zakresu prawa pracy w rozumieniu art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., jako sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy. Sąd Okręgowy wskazał, że jak słusznie podniósł Sąd I instancji pojęcie „sprawy z zakresu prawa pracy” jest przedmiotowo szersze od pojęcia „sprawy ze stosunku pracy” i obejmuje ono również sprawy związane ze stosunkiem pracy, ale nie będące roszczeniami ze stosunku pracy.

Tym samym Sąd Okręgowy uznał, iż skarżący nie miał racji, iż przy ocenie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia Sąd Rejonowy wadliwie nie zastosował przepisu art. 291 § 1 k.p. Jak wskazał Sąd Okręgowy, przepis ten nie wymienia roszczeń związanych ze stosunkiem pracy, a jedynie roszczenia ze stosunku pracy. A takim nie jest roszczenie zgłoszone przez powoda.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd I instancji prawidłowo przyjął, iż do roszczenia tego ma zastosowanie 10-letni okres przedawnienia, statuowany w art. 118 k.c. na potwierdzenie tego stanowiska przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 roku w sprawie II PK 145/08 (OSNP 2010/15-16/187).

Sąd Okręgowy nie uznał, by Sąd I instancji naruszył przepisy art. 6 kc i art. 471 kc poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że powód wykazał, iż wartość jednej akcji pozwanego jest wyższa od wartości nominalnej akcji i dokonał analizy treści art. 361 k.c. oraz art. 363 k.c. oraz przywołał poglądy zaprezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym przede wszystkim w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 października 2008 r. (II PZP 10/08). W konsekwencji uznał, że Sąd Rejonowy prawidłowo wyliczył należne powodowi odszkodowanie i nie podzielił żadnego z zarzutów zawartych w apelacji, w tym również zarzutu naruszenia art. 347 k.s.h. w zw. z art. 348 § 2 k.s.h. a także art. 233 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzekł na podstawie art. 98 kpc obciążając nimi stronę pozwaną w całości.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik pozwanego zaskarżając wyrok w całości. Skargę oparł na przesłance wynikającej z art. 398³ § 1 pkt 1 kpc i 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucił mu:

1. niewłaściwe zastosowanie art. 6 w zw. z art. 471 kc poprzez przyjęcie, że powód w sposób dostateczny wykazał w postępowaniu, iż spełniona została przesłanka odpowiedzialności w postaci nienależytego wykonania zobowiązania przez skarżącego, w szczególności wykazał wysokość szkody, za którą dochodzi odszkodowania w niniejszym postępowaniu,
2. niewłaściwe zastosowanie art. 361 § 2 kc poprzez nieprawidłowe określenie wysokości poniesionej szkody przez przyjęcie, że należy uwzględnić wartość akcji po cenie jakiej zbył je powód, a nie po cenie nominalnej,
3. niezastosowanie art. 291 § 1 kp poprzez przyjęcie, że roszczenie powoda nie ulega przedawnieniu zgodnie z tym przepisem ,
4. niewłaściwe zastosowanie art. 391 § 1 pkc w związku z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku czemu Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda ma charakter sprawy związanej ze stosunkiem pracy a nie sprawy ze stosunku pracy.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Pełnomocnik powoda wnosił o nieprzyjęci skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na brak przesłanek wskazanych w art. 398⁹ §1 k.p.c., a w razie jej przyjęcia, o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od skarżącego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy uwzględnił kasację i wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2013 roku w sprawie I PK 103/12 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, powołując się na treść uchwały Sądu Najwyższego wyrażonej w składzie 7 sędziów z dnia 21 listopada 2012 roku (sygn. akt I PZP 1/12) wydanej w sprawie o identycznym stanie faktycznym i prawnym, że roszczenie o odszkodowanie od pracodawcy z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na podstawie art. 291 § 1 k.p.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po ponownym rozpoznaniu sprawy zważył co następuje:

Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd przy ponownym rozpoznawaniu apelacji pozwanego na podstawie art. 398²⁰ k.p.c. związany jest wykładnią prawa dokonaną w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy w wyroku dnia 11 kwietnia 2013 roku sygn. akt I PK 103/12. W wyroku tym Sąd Najwyższy przesądził, że konstrukcję przedawnienia wynikającego z art. 291 § 1 k.p. należy zastosować do roszczenia o odszkodowanie z tytułu utraconego prawa do akcji. Sąd Najwyższy odwołał się w tym względzie do poglądów dotyczących przedawnienia wyrażonych w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 2012 roku w sprawie o sygn. akt I PZP 1/12 (OSNP 2013, nr 11-12, poz.124), uznając że mają one zastosowanie w niniejszej sprawie ze względów przedmiotowo-podmiotowych. W uchwale tej Sąd Najwyższy podkreślił, że w sprawie o odszkodowanie za utratę możliwości realizacji prawa do nieodpłatnego objęcia akcji pracowniczych nie chodzi o roszczenia wynikające ze stosunku cywilnoprawnego uprawnionego do akcji od Skarbu Państwa, ani od pracodawcy (spółki) działającej w imieniu Skarbu Państwa, lecz o samodzielną odpowiedzialność odszkodowawczą pracodawcy za szkodę pracownika wynikającą z nieuzyskania akcji w ogóle albo nieuzyskania ich w prawidłowej ilości. Podstawą tej odpowiedzialności są przepisy kodeksu pracy, a mianowicie art. 94 k.p. Zgodnie z tym przepisem pracodawca jest m.in. zobowiązany do podania w świadectwie pracy informacji dotyczących okresu i rodzaju wykonywanej pracy, w tym informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, a więc również o pracy górniczej. Obowiązek wydania prawidłowego zaświadczenia dokumentującego staż pracy uprawniającego do nieodpłatnego nabycia akcji wynikający z treści art. 36 ust 5 ustawy o komercjalizacji jest zwykłym obowiązkiem pracodawcy, gdyż tylko on prowadzi taką dokumentację. Wadliwe zatem sporządzenie zaświadczenia o okresach zatrudnienia wraz z prawidłowym ujęciem czynników korygujących, stosowanych do wyliczenia okresu zatrudnienia dla celów emerytalnych oraz wadliwe sporządzenie i upowszechnienie listy uprawnionych pracowników, stanowi przejaw niewykonania lub nienależytego wykonania konkretnego obowiązku pracodawcy wobec pracownika. Te obowiązki składają się na treść stosunku pracy i wynikają z uprzedniego zatrudnienia. Roszczenie pracownika wynika wówczas bezpośrednio ze stosunku pracy. W konsekwencji roszczenie o dochodzone od pracodawcy odszkodowanie za utracone akcje wskutek niedopełnienia jego własnych obowiązków jest roszczeniem ze stosunku pracy, które ulega przedawnieniu na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

Biorąc pod uwagę dokonaną przez Sąd Najwyższy wykładnię przepisów prawa w niniejszej sprawie należy uznać, że apelacja pozwanego zasługuje w całości na uwzględnienie. Trafnym bowiem okazał się zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 291 § 1 k.p. przez jego niezastosowanie.

Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż do roszczenia powoda ma zastosowanie 10-letni okres przedawnienia wynikający z art. 118 k.c. Aprobując stanowisko Sądu Najwyższego należało do sytuacji prawnej powoda w aspekcie zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia zastosować przepis art. 291 k.p., który przewiduje 3-letni okres przedawnienia. Przepis ten stanowi, iż roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Jeśli chodzi o kwestię daty wymagalności roszczenia, o której mowa w cytowanym przepisie Sąd Okręgowy podzielił w tym zakresie poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w tożsamych sprawach (I PK 211/11 oraz I PK 213/11), iż bieg

terminu przedawnienia należy liczyć od chwili zawarcia przez powoda umowy nieodpłatnego nabycia akcji ze Skarbem Państwa, co w przedmiotowej sprawie miało miejsce w 2005 roku. Oznacza to, iż roszczenie powoda o odszkodowanie z tytułu utraconego prawa do akcji, zgodnie z art. 291 § 1 k.p., uległo przedawnieniu z upływem trzech lat tj. najpóźniej z dniem 31 grudnia 2008 roku. Dlatego też powództwo podlegało oddaleniu.

Podzielenie przez Sąd Okręgowy zawartego w apelacji zarzutu naruszenia przepisu art. 291 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie do oceny kwestii przedawnienia roszczenia powoda czyni apelację pozwanego w pełni zasadną i skutkującą zmianą zaskarżonego wyroku. Ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów apelacyjnych wydaje się być w tej sytuacji bezprzedmiotowe.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił oraz nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie nieobciążania powoda kosztami procesu znajduje uzasadnienie w treści art. 102 k.p.c. Za szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w powołanym przepisie, Sąd Okręgowy uznał zmianę dotychczasowej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w zakresie stosowania okresu przedawnienia roszczeń z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji. W judykaturze do niedawna prezentowany był bowiem pogląd, że roszczenia odszkodowawcze pracowników przeciwko pracodawcy (byłemu pracodawcy) oparte są na przepisach prawa cywilnego, które mają zastosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy na mocy art. 300 k.p. i jako takie przedawniają się według reguł określonych w przepisach Kodeksu cywilnego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 maja 2009 r., I PK 13/09, OSNP 2011, nr 1-2, poz. 4; z 15 listopada 2007 r., II PK 62/07, OSNP 2009, nr 1-2). Podkreślić należy, iż wszystkie orzeczenia zmieniające dotychczasową linię orzeczniczą zapadły po wytoczeniu powództwa przez powoda. W tej sytuacji należy stwierdzić, iż powód mógł być w dacie wnoszenia pozwu subiektywnie przekonany o zasadności swego roszczenia, co uzasadnia zastosowanie art. 102 k.p.c. (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1979 roku, III PR 78/79, OSP 1980/11/196).